

# NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

## Megjelen vasárnaponkint.

**Előfizetési árak:** Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.  
**Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:  
**dr. Franciscy Lajos.**  
Társzerkesztő:  
**dr. Kaszala János.**

**Szerkesztőség és kiadóhivatal:** Papnevelde-utca 9. sz.  
**Hirdetések árai:** Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.  
Többszöri közlésnél árkedvezmény.  
Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fl.

## Konzervatív alapok.

Céltalan dolog lenne a választói jog reform-javaslatát akár lopott akták, akár szállingó, bizonytalan hírek alapján bírálni. Be kell várnunk a javaslat szövegének hiteles közlését, melyből tisztán fogjuk látni a javaslat alapelveit s az ezek biztosítását célzó intézkedéseket.

A javaslatról eddig kiszivárgott hírek nyomán a függetlenségi párt kebelében nem jelentéktelen mérvű animozitás keletkezett gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ellen. Állítólag a pártnak egy számot tevő része el van határozva a minisztert a javaslatból kifolyólag megbuktatni s azután a választói reformot új alapokon kidolgozni. Ennek a törekvésnek — úgy mondják — tápot ad a függetlenségi pártnak az a határozott óhaja is, hogy az általános választói jog alapján kiírandó választásokat függetlenségi párti belügyminiszter vezesse.

Ha ezen törekvések alatt, melyek nap-nap után nyitabban jelentkeznek, az a gondolat és szándék rejlik, hogy a választói reform *konzervatív* szellemben alkottassék meg, akkor ezek a törekvések — úgy véljük — pártkülönbség nélkül nagyon sok embernek a rokonszenvével fognak találkozni. Éppen nem alaptalan

az az aggodalom, hogy Andrássy, akit általában a rideg konzervativizmus embe- rének tartanak, a választói jogot mégis nem konzervatív, hanem liberális irányban és szellemben fogja megcsinálni, illetőleg ilyen irányú munkálattal fog kísérletet tenni.

Gróf Andrássynak a konzervativiz- musa, csak társadalmi konzervativizmus. Büszkeség, hidegség és elzárkozottság az alsóbb társadalmi rétegek előtt, de nem politikai konzervativizmus. Pedig éppen a társadalmi téren nincs helye a konzerva- tivizmusnak, ott egyfelől szabad tért kell engedni az egyéni erők érvényesülésének, másfelől minden törekvést a benne rejlő szellemi és erkölcsi érték szerint kell mérlegelni és méltatni.

Hanem igenis helye van a konser- vativizmusnak a politikai téren, ahol az emberiség szellemi és erkölcsi életét, gaz- dasági haladását, egész közjölétét elő- mozdítani hivatott intézmények és szervek megalkotása fog szólni. Ezen a téren azonban Andrássy határozottan liberális ember, ezt tanúsítja egész multja, tanu- sítja jelen politikai magatartása is. A régi liberális párt elemei egy pártban sem találtak olyan széles kapura, a melyen át beözönlöthettek volna, mint éppen az Andrássy vezetése alatt álló alkotmány- pártban.

Alapos ennél fogva az az aggodalom, hogy ha Andrássy elvei és felfogása sze- rint csinálódik meg a választói reform, úgy az telve lesz liberális szellemmel s épp úgy veszélyeztetni fogja a magyar állam nemzeti jellegének megóvását, mint a hogy az egész liberális rendszer veszé- lyeztette a magyar állam összes létalap- jait: a keresztény erkölcsöket, a magyar népet, az állami önállóságot, a közjogi és gazdasági fejlődést.

A politikai liberalizmus minden or- szágra csak bajokat, kiszámíthatatlan ká- rokat hozott, míg a politikai konzervati- vizmus a haladásnak és a jólétnek biztos alapjait vetette meg. A politikai konser- vativizmus nem maradiság, hanem józan, bölcs haladás, mely a kipróbált erejű, állam- és nemzetfenntartó rétegek és intéz- mények fenntartására és azoknak a kor- viszonyokhoz alkalmazott fejlesztésére tö- rekszik.

Magyarország állam- és nemzetfen- tartó rétegei: a középosztály, a kisiparo- sok osztálya és a földmivelő nép, más szóval a kigazdák osztálya, mely utób- bihoz a mezőgazdasági napszámosok és cselédek egy részét is kell soroznunk. Ezek azok az alaprétegek, melyeken a magyar társadalom, a magyar állam és nemzet épülete nyugszik. Az arisztokracia

## A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

### Életmentés.

— Irta: Konrád Ferencz. —

A piraesi kikötő előtt néhány stadiumnyira csolnakot ringattak a habok. A lélekvesztőn Simonides, athéni bankár, ült. Évek óta a csolnakázás az egyetlen szórakozása.

Este felé, mikor a nap veszt erejéből, csol- nakba ül, s csak a tengerre ereszkedő sötétség hozza vissza a kikötőbe. Ha szóba kerül a szen- vedélye, azt szokta mondani, hogy az egészségé- nek tartozik vele. A városban és kikötőben azon- ban másként velednek az emberek. Mondják, hogy Simonides a csolnak közepén összekuporodva ül, maga elé rakja a pénzt s órákon át elgyö- nyörködik benne.

A kikötőnek rettegett alakja Simonides. Gödrükben mélyen ülő szemével azt is észreveszi, amit más ember figyelemre sem méltat. Félelme- tes szikofanta, a ki vagyonát a feljelentések útján szerezte, melyeket a hatóság előtt tett azok ellen, akik tiltott árukat csempésztek át a határon. Megjelenik mindennap a kikötőben. Kérdezőskö- dik, les, kutat. Az emberek felve kerülik, mint

a belpoklost. Gúny és megvetés minden szó, ame- lyet róla ejtenek az emberek.

Mikor csolnakjának kötelét eloldotta, valaki oda kiáltott neki:

— Szerencse veled, Simonides.

A bankár kiérezte a gúnyt a szavakból s haragosan csapott az evezővel a tenger vizébe.

A déli látóhatáron apró fekete felhő tünt fel. Követte egy másik, harmadik... Nagy gyor- san közeledett a kikötő felé s csakhamar elbori- totta az eget. Simonides fölállott a csolnakban, hogy szemügyre vegye a közeledő vihart. A csol- nak megbillent s Simonides a tengerbe esett.

A kikötőből jól lehetett látni vergődését, amint a csolnak oldalába kapaszkodva s erejét megfeszítve igyekezett visszajutni a csolnakba. Öreg, roskatag ember volt s minden igyekezete hiábavalónak látszott. A parton egyetlen kar nem mozdult, hogy a fuldokló segítségére siessen. Hadd pusztuljon a zsugori. Legalább eggyel kevesebb lesz a világon, gondolták magukban a parton állók.

Bion is ott állott a bámulók tömegében. Rövid ideig ő is tétlenül állott, de aztán egyszerre felszabadította magát azon érzés alól, mely a tö- meget fogva tartotta.

— Simonides is ember, polgártársunk, kiál-

totta. Beugrott egy csolnakba, odavezett a ful- doklóhoz, megragadta az üstökét s bevonszolta a csolnakba.

A kikötőben Simonides, mikor magához tért, megragadta megmentője kezét.

— Köszönöm, hogy megmentetted az élete- met. Keress fel, te derék ember, holnap a házam- ban. Száz drachmát adok neked jutalmul.

Bionnak majd szétszakadt a melle a nagy örömtől. Otthon boldogan mesélte el szerencsését a feleségének. Ez azonban tagadólag rázta a fejét.

— Ismerem Simonidest. Ő juttatta koldus- botra atyámat. Akinek van szive arra, hogy pol- gártársa elől elege az utolsó falatot, kiforgassa teljesen a vagyonából, az egy életmentésért, az ő szemében talán szóra is alig érdemes tettért nem- csak száz drachmát nem fog adni, de egy drach- mát is sajnálni fog.

Bion azonban erősen bizott Simonides igé- retében. Azon éjjel keveset aludt. A váratlan szerencse, mely talán új csapást fog vágni élete folyásában, megrabolta őt álmaitól.

Másnapon reggel az asszony megszólította az urát:

— Elmehtnél Simonideshez. Kár volna így nagy szerencsét könnyedén elszalasztani.

Bion nyakába kanyarította köpenyét és szí-

is nagyon értékes, fontos elem, de csak a mennyiben szerves életösszeköttetést tart fenn az említett három réteggel. A még mindig csak kialakuló félben levő negyedik osztály, az ipari munkásság szintén államfentartó hivatással bír, de még meg nem szerezte magának azokat a sajátságokat, melyekkel egy állam- és nemzetfentartó rétegnek birnia kell.

Ha ezek alapján a választói reformot konzervatív szellemben akarjuk megalakítani, akkor biztosítani kell benne a közép-osztálynak, a kisiparosok osztályának és földbirtokos parasztságnak *túlsúlyát*. Ez természetesen nem jelenthet annyit, hogy más osztályok s ezek között főképp az ipari munkások kizárassanak a választói jogosultságai bíró polgárok sokaságából, hanem csak annyit jelent, hogy mindaddig, a míg az ipari munkásság a nemzetfentartó rétegek közé bele nem illeszkedik, ami csak hosszú küzdelmek árán lesz lehetséges, az ország sorsának intézésére csak a nemzetfentartó alaprétegek által *ellensúlyozható* mérvben nyerhet befolyást.

Nem lesz nehéz most már megállapítani, hogy minden olyan választói reform, a mely pl. a földbirtokos parasztságnak ezreit és ezreit a választói jogosultságból kizárná, eleve elhibázott, magyar nemzeti szempontból egyenesen kárhoz-  
tatandó alkotás lenne. Oda kötni például a választói jogot az irni-olvasni tudáshoz, s ezzel a mezőgazdaságot űző parasztság nagy tömegét elűzni az urnától, talán megfelelné a liberális teóriáknak, de semmikép sem felelne meg a magyar állam nemzeti érdekeinek.

Annyit emlegetik most a belga választási rendszert, a melynek a mintájára készül hír szerint a mi reformunk. Hát jó lesz megjegyezni és szem előtt tartani, hogy a belga rendszerben a *plurális* szavazati jog alapfeltételei: 1. az értelmiség; 2. az *ingatlan* birtok; 3. a *vagyon*i jelleggel bíró ingóság, például

vében több elszántsággal, mint reménnyel elindult. Ismerősei, akikkel az utcán találkozott, irigy szemmel néztek reá. Úgy találta, hogy eddig még egyszer sem akadt utjába annyi ismerőse, mint épen ma. Mit akarnak vele? Tanui akarnak lenni szerencséjének vagy látni akarják megszegyenyítettését? Egyik-másik meg is szólította. Mennyi hizelgés minden szóban, melyet hozzá intéznek. Emelyítő. Akadt olyan is köztük, aki a szemébe mondotta, hogy Simonides az életmentést sokkal csekélyebb jelentőségű dolognak fogja fel, semhogy ennyi pénzt tudna érte áldozni. Sőt az sincs kizárva, hogy rabszolgáival kergettetni ki házából vagy házörző kutyáit uszítja reá. Ez a beszéd nem volt hizelgés, talán közel is járt az igazsághoz. Ez a nem várt őszinteség teljesen kiforgatta nyugalmaiból Biont, a ami csekély bátorság volt szívében, azt is elveszítette.

Mikor abba az utcába ért, melyben Simonides lakott, úgy érezte, hogy rá fog omlani a ház, ha abba belép. A kapubejáratokban és a házak előtt kíváncsi emberek ódöngtek. Érezte, hogy minden szem reá irányul, minden arc reá vigyorog. Lerí rólu az irigység. Az a fehérség, mely ezeken az arcokon előmlik, csak álarc, amely mögött készen tartogatják az emberek a másik arcot, melyet majd torzképpé formál át a gúny és

állampapír, takarékpénztári betét; 4. a kor és családi állapot. Ezek az alapfeltételek alkotják azokat a nagyon üdvös kihatásuaknak bizonyult korlátokat, melyek a megbizhatatlan, ingatag proletárságot gátolják abban, hogy a választói jog gyakorlásánál túlsúlyra vergődjék. Sőt még az *egyes* szavazati jog megadásánál is a belga törvény kiköti az egy évi *állandó* lakást egy községben.

Legyen a hazai röghöz és a hazához *lekötve* a választó akár a műveltség szelleme, akár a vagyon anyagi, akár a családi állapot vérségi kötelékével, ez a belga rendszer alapelve.

Okos, konzervatív elv ez, azért ha már mindenáron utánozni akarjuk a kis Belgiumot, vegyük át tőle ezt a helyes elvet egész terjedelmében és ne rontsuk meg azt fényleni látszó, de végzetes kihatású liberális princípiumokkal.

**Végre egy életképes tulipán.** Nehány hét előtt rámutattunk arra a szomorú eredménytelenségre, melynek sivár sivatagán a nagy lelkesedéssel megindított tulipán-mozgalom elsorvadt. Ez a gyönyörű színű tulipán nem volt életképes, mert rossz volt a talaj, a melyben elültették. A mai magyar kereskedelem nem szolgáltathat elegendő életnedvet a magyar iparnak, mert túlnyomó nagy részben nincs magyar kezében. Most azonban lelkes honleányok kezdeményezésére a magyar társadalom egy másik tulipánt szándékozik tenyészteni, melynek minden pessimismusunk mellett életképességet jósolhatunk, mert magyar talajban ültetik el. Az *Országos Házipari Szövetség*, mely mult hó 27-én alakult meg, a magyar iparnak egyik nagy fontosságú ágát, a *házi ipart* törekszik felkarolni, fejleszteni és az ország minden vidékén meghonosítani. E végből alakult meg Budapesten a házi ipari központ, melynek révén a fogyasztó közönség megismerkedik a házi ipar termékeivel, az ezen termékeket előállító munkás nép elsajátítja a rendszeres iparfejlesztés ismeretét és művészetét s termékeinek értékesítésére a központban alkalmas szervre talál. Hogy mennyire szükséges volt ennek a társadalmi munkásságnak a megindítása, azt senki sem világította meg élénkebb színekkel, mint maga a kereskedelmi államtitkár, *Szterényi*

a kacaj. Minő pompás tárgy volna ez Aristofanesnek! Hogy nevetne rajta az egész város! Bion meggyorsította lépteit s lehorgaszott fejjel s közönyös arccal ment el Simonides háza előtt, mintha semmi keresni valója sem volna benne.

Othton a felesége fogadta nem csekélyebb érdeklődéssel, mint aminőt ismerősei részéről tapasztalt.

— Simonidest nem találtam otthon, mondtotta Bion.

— Nem megmondottam, hogy üres kézzel fogsz haza vetődni, pattogott az asszony. S azután folyt a perpatvar, hogy Bion alig győzte hallgatni a szőzőnt, melyet az asszony zúdított reá.

Másnap Bion nagynehezen felcihelődött s indult Simonides háza felé. Amint az egyik utcába befordult, Simonides alakja ötlött a szemébe. Szerencsére jó távol volt még tőle s így észrevétlenül visszafordulhatott abba az utcába, ahonnan jött. Simonides a kikötő felé tartott. Bion tehát most már bátran fölkereshette a lakását. Bezörgetett a kapun. Egy szolga jelent meg a kapuban s jelentette, hogy ura nem rég távozott hazulról, azonban dél tájban otthon lesz.

Othton a felesége újra szemrehányással fogadta, amit Bion könnyebb szívvél viselt el; most már nem hazudott a feleségének, hiszen Simonidest csakugyan kereste a lakását. Egészen fel-

József, a ki a Szövetség megalakuló gyűlésén találóan mutatott rá egyes háziipari ágak szégyenletes elmaradottságára. Így például a kosárfonó iparnak több mint félmillió korona értékű *külföldi* behozatalra van szüksége, holott ez az iparág sehol a kontinensen nem bír olyan kedvező kikészítési feltételekkel, mint nálunk. A jövő ipar terén pedig még a *köznap*i szükségletet sem vagyunk képesek a saját termelésünkkel fedezni. Azért teljes örömmel kell üdvözölnünk az országos háziipari Központ megalakulását, mely a kormány hathatós támogatása mellett a népjólétnak és népművelésnek egyik hathatós tényezőjé van hivatva megteremteti a háziipar fejlesztése révén. A mi helyi viszonyainkra való tekintettel éppen legjobbkor keletkezett ez a mozgalom. A *nyitrai keresztény nővérdő egyesület* most foglalkozik azzal a tervvel, hogy a saját kebelében háziipari tanfolyamot és munkát szervez. Semmi kétség sem férhet ahhoz, hogy az egyesület a Központ támogatására számot tarthat s ezzel nehéz vállalkozását hatalmasan előbbre viheti a siker felé.

### Általános és teljes vasárnapi munkaszünet!

Irta: Verebély Géza.

#### III.

Forgathatjuk ime a törvényjavaslatot akár mint a kockát, mind a hat oldalára, egyikén sem fogunk oly értéket, előnyöket felfedezni, melyek a mai állapoton javítanának s haladást jelentenének a vasárnapi munkaszünet tökéletesítése körül.

Ellenkezőleg a javaslat nagy rést üt a vasárnap jelentőségén, mert az egész országban az összes üzletek nyitvatartásával, hétköznapi zajos élet fejlődne ki.

Ez a vasárnapi üzlet lebonyolítás azonban nem jelentené a forgalom emelkedését, hanem csupán azt, hogy a hat napi összforgalmat hét napra osztja meg. Az üzletek vasárnapi nyitvatartása nem mozdította még sehol sem elő a szükségletek tényleges emelkedését, mert a közönség vásárlóképességét tudvalevőleg csak a vagyonosodás és a műveltség terjedésével fokozódó igények mozdítják elő.

A vasárnapi kereskedés nem emelvé a forgalmat, nem érdemes azért oly áldozatokat hozni, mert az nem vallans józan kereskedelmi számításra. Lehetséges, hogy a teljes vasárnapi munkaszünet egyes kisebb existenciáknak károsodást fog okozni, vagy egyes városoknak kereskedelmi forgalmában eltulodások fognak bekövetkezni az illető környékek előnyére, de az összereskedel-

vidult arra a gondolatra, hogy ha a felesége sürgetni fogja a pénzt, elmegy Simonideshez, de kilesi az időt, amikor nincs otthon.

Kereste is mindennap. Az asszonynak biztatnia sem kellett őt erre. Az asszony végre unni kezdte a dolgot. Csak erre várt Bion. Mikor látta, hogy a felesége kezdi feladni minden reményét s mikor az asszony olyasfélélt mondott, hogy Bion okosabb dolgot is művelhetne, mint hogy bolondok módjára szaladgáljon az utcákon, Bion így szólt:

— Hagyjuk abba a dolgot, asszony. Ne hajszoljuk az elérhetetlent. Simonides talán nem is emlékszik arra a fürdőre, melyet akarata ellenére vett a tengerben. Vagy komoly volt az ígérete, s akkor utánjárás nélkül is megküldi a pénzt, vagy nem, s ezen esetben fölösleges a sürgetés.

Az asszonynak szikrázott a szeme a felindulástól. Oda állott a férje elé s így beszélt:

— Most hát csak azért sem hagyjuk abba a dolgot. A jutalmat megérdemeljük. Életet mentettél. Ez csak megér hitvány száz drachmát. De hát pipogya ember voltál teljes életedben. Egyedül a gyámoltalanságnak köszönheted, hogy az életmentésből semmi hasznot sem látsz. Nem nőgtalak többé, hogy megérdemelt pénzed után szaladgálj. Amit te nem tudsz, vagy nem akarsz megtenni, megteszem én.

met nem rövidítheti meg, feltéve, hogy a szigorú ellenőrzés a visszaéléseket lehetetlenné teszi.

A törvényjavaslat határozottan rosszabb, mint az érvényben levő törvény, a mit igazol az a körülmény, hogy a kisebbség, mely évtizedek óta a déli 12 óráig való nyitvatartásért sópánkodik, most egyszerre a status quo fenntartását kívánja inkább, mint az új javaslat törvényesítését. És mi idézte elő e nagy fordulatot? Az alkalmazottaknak hétköznap nyújtandó fél vagy egész napi pihenő a vasárnapon teljesített munkáért! Persze erre nem voltak elkészülve a folytatást panaszoló kereskedők, mert azt gondolták, hogy az állam a munkaerőnek az utolsó cseppig való kihasználásához segédkezet fog nyújtani! Dőre felfogás! Látható ebből, hogy ezek a kereskedők, nem számolnak a szociális evolúció gátakat nem ismerő törvényeivel.

Ez a logika tehát üveg lábakon jár, mert a törvényjavaslat nem azért készült, hogy a status quo fenntartassék, hanem mert a kormány a mai törvényalkotást nem tartván a kor szellemének megfelelőnek, a szociális kívánalmaknak eleget téve, javítani, haladni volt célja a munkavédelem terén. Sajnos ez a dicséretes törekvése egyelőre hajótörést szenvedett. De így jár mindenki, aki „a kecske jól lakják és a káposzta is megmaradjon” elvével akar boldogulni. A munkaszünet törvényes rendezésénél a részleges érdekek annyiféle szálat fűződnek össze, hogy annál különb gordiusi érdeksomót alig vagyunk képesek összebogozni. Ilyen esetben pedig jól tudhatjuk, hogy nem ér semmit a folytonos gombolyítás és oldozgatás, mert ezzel csak még jobban összevissza kuszáljuk a csomós kérdést. Ennélfogva nem marad egyéb hátra, minthogy egy elszánt vágással oldjuk meg az összekuszált kérdést.

Ha rossz a mai törvény és még rosszabb az új javaslat, akkor ebből nem következik a status quo fenntartása, hanem tökéletesebb törvény alkotáshoz kell közreműködnünk. Ezen egészséges logika ellen hiába kapálóznak azok, akik „a kereskedelem van a közönségért” elvével akarják a kereskedőknek jól megérdemelt pihenőjét elsikkasztani. A vasut is nem egyéb, mint hasznos hajtó, kereskedelmi vállalkozás, mely az utazó közönség szolgálatára teljesíti hivatását.

Mégis az utazó közönség megkérdése nélkül állapítja meg menetrendjét s ahhoz kell alkalmazkodnia mindenkinek, még akkor is, ha kényelme ellenére például reggeli 4 órakor kell nyugvóhelyét elhagynia. A kereskedelem is csak akkor lesz képes a vásárló közönség teljes meg-

Másnap az asszony az utcán találkozott Simonidessal, amint ez a kikötő felé tartott. Kissé remegett a hangja, mikor beszélt. Simonides szórakozottan nézett a földre s az utca perében alakokat rajzolt a botjával. Azt a benyomást tette, mintha nem érdekelné az asszony mondanakája. Mikor az asszony megszünt beszélni, összeráncolta a homlokát s úgy tett, mintha keresgélne emlékei között.

— Most már emlékszem. Bion megmentette az életemet. Derék ember. Méltó arra, hogy magasztalják őt az emberek. Jutalomról is beszéltél, oh asszony. Simonides nemes, Simonides nagylelkű, aki nem hagy jutalmazatlanul semmiféle szolgálatot, melyet neki tesznek. Im megjutalmazlak benneteket. Kaptok ajándékot tőlem, aminek — tudom — örülni fogtok majd. Nem pénzt adok nektek. Nyomorult anyag nem méltó Bion hősi tettehez. Talán meg is sérténém vele... Egyebet adok én nektek. Úgy is tudod, asszony, ha nem is mondom, hogy mit. Minek magyarázzam? Meghallhatja valaki. Bion törvényileg tiltott árukat csempészett át a határon. Tudod, minő vétség ez a törvények és a haza ellen! Bűnrészes vagy te is asszony. Érzed tehát te is a bűn súlyát. Értsd meg hát, asszony, most az egyszer szemet hunyok s nem jelentelek föl benneteket. Mert Simonides nemes, Simonides nagylelkű.

elégedésére kötelességének eleget tenni, ha fizikai és szellemi munkásai, mint emberek, legalább oly jogot nyernek pihenésre, szórakozásra, mint a legutolsó napszámos. Hiszen folyton azon panaszkodunk, hogy kereskedelmünk nem áll a kívánatos magaslaton; hogy a magyar társadalom fiatalága irtózik a kereskedelmi pályától. Ezen nincs mit csodálkoznunk! Hiszen a kereskedő annyira le van kötve üzletében, napról-napra, oly nehéz és sokoldalú, gondteljes munkát kell végeznie, hogy alig van foglalkozás, mely annyira igénybe venné az embert, mint a kereskedői pálya. Ilyen körülmények között a fiatal generációnak nem marad ideje önművelődésre; az új javaslat pedig még a vasárnapot is megfosztaná az alkalmazottat.

Szociális törvényhozásunk még sokkal tartozik az országnak s azért méltán elvárjuk, hogy a szóban forgó törvényjavaslatot a kereskedelmi miniszteriumban alaposan átdolgozva, nem a visszaesést, hanem a szociális haladást szolgálva, oly alkotást fog létrehozni, mely közmegegyezésre százezreknek fog emberséges pihenőt biztosítani. Mutassuk már egyszer meg a külföld előtt is, hogy kultur állam akarunk lenni s a szerint van akaratunk cselekedni. Ne kullogjunk mindig a külföld után, hanem létesítsünk, oly szociális irányú törvényt, melyet mint gyanánt bárki tőlünk elfogadhat. Aki tudja, hogy hazánkban a különböző társadalmi rétegekben mily iszonyatos elégedetlenség veti magasra a gyűlölség, az irigység hullámaival a jólétben, a vagyonban bővelkedő rétegek felé; aki látja és hallja, amint ezen sokszor jogos és méltányos kitérősek, a különböző tendenciájú s rosszakarátú bujtogatók és izgatások révén túllépik medrüket, azok óva intenek oly szociális politikától, mely nem számol alaposan és nem veszi kellő figyelembe a tömegek jogos kívánságait.

Magyarországon a kereskedelmi alkalmazottak, magántisztviselők és a kereskedelmi segédmunkások száma 300,000-re tehető; ezt a tekintélyes számú osztályt a választói reform az alkotmány sáncaiba fogja bevezetni. Végzetes hibát követne el a kormány, ha ezen osztálynak méltányos és jogos követelését nem teljesítené s annak a tábornak a karjaiba kergetné, melynek főtörekvése oda irányul, hogy mindenkiből kiölje a haza szeretetét.

Mutassuk tehát meg, hogy igenis a magyar állam az eddiginél fokozottabb erővel akar a kis existenciák segítségére sietni; a munka védelmében előljárni. Ezzel a szociális béke, a szociális haladás egy erős talpkövet rakjuk le s így időt, alkalmat és erőt nyújtunk mindazoknak, akik a kereskedő osztálynak magasabb nivóra emelésén fáradoznak, hogy a nemzeti kereskedelem felvirágoztatásával a magyar állam nagyságának és jövőjének kiépítéséből méltó részüket kivegyék.

Az általános és teljes vasárnapi munkaszünet nem pusztulást, hanem csak áldást hozhat; áldást a munkásnak és áldást azoknak, akik hivatva vannak a nemzet sorsát irányítani.

### A gavallér fizet!

A vidékről vettük az alábbi érdekes cikket, melyre külön is felhívjuk olvasóink figyelmét:

A kik Nyitra megyének közéletében az ezelőtt 3 évvel történetekre emlékeznek, azok tudják, hogy az 1905. évi január 26-iki képviselőválasztások után Nyitra megye is kezdett a Tisza-féle szabadelvűségről kiábrándulni.

S akkor Póstyénben indult meg a mozgalom az iránt, hogy a galgóczi kerület képviselője, dr. Fodor Kálmán, a szabadelvű pártból kilépjen.

A választók népgyűlést tartottak Póstyénben. Ott volt Machovics János főbíró is, és a mozgalomnak egyik főmestere Lellei János, a póstyéni jegyző.

A népgyűlés fényesen sikerült; egyhangulag

hozták meg azon határozatot, melylyel dr. Fodor Kálmánt a szabadelvű pártból való kilépésre szőlítették fel.

A vármegyében akkor még uralmon levő darabontoknak ez nem tetszett, de a később országszerte megindult alkotmányküzdelemre való tekintettel, a póstyéni vezetőknek bajuk nem történhetett. Sőt Machovics János főszolgabíró az ő akkori magatartásának köszönhető, hogy nagyon sokan szerették volna őt az alispáni székbe juttatni, ha Markhot Gyula nem szorította volna le azon okból, hogy Turchányi Ödön személyében magának vak eszközt szerezzen és személyi halálját a vármegyével fizettesse meg.

Markhot Gyulának Steiner Gyulával szemben tanúsított eljárását kellő szigorral és éllel bírálta a „Nyitrai Hírlap”, melynek felelős szerkesztője: dr. Lellei Jenő nyitrai ügyvéd, a póstyéni jegyzőnek fia. Midőn pedig Markhot elkövette a december 19-iki megyei tisztújítási atrocitásokat, akkor a „Nyitrai Hírlap” egészen a megyei ellenzék mellé állott, s egészen Steiner Gyula ügyét tette magáévá.

Ennek természetes következménye lett, hogy azóta a Ny. F. Hírlap sem Markhot Gyulának, sem Turchányi Ödönnek nem hódol és nem udvarol, hanem elmondja róluk a száraz és sokszor csipős igazat.

Meg is próbálták a felelős szerkesztőt valamiképpen más útra téríteni. Megnyerni, elretteníteni, a lapot megbuktatni. De hát hasztalan! Markhot Gyulának nagy akarhatnámja, Turchányinak nagy fejtörősei csütörtököt mondtak, dr. Lellei Jenő nem adta be a derekát, s megy a maga útjain.

Végre sikerült egy új fogáshoz nyulni! Hát ha ez elsül!? Steiner Gyula a nyár folyamán elment Póstyénbe és ott meglátogatta a jegyzőt is, Lellei Jánost, a Ny. F. Hírlap szerkesztőjének édes atyját!

Miért is ne látogatná meg, mikor régi jó ismerőse! Ismeri őt még azon időből, mikor Lellei körjegyző volt Ivánkán. — Markhot Gyula Ivánkán lakik; főbíró volt a nyitrai járásban, melyhez Ivánka is tartozik és így nagyon jól ismerte Lellei Jánost az ivánkai jegyzőt. Ismerte úgy is, mint ivánkai lakos, földbirtokos és úgy is mint főszolgabíró, vagyis főlebbvalója.

Mikor Markhot már alispán volt, megüresedett a póstyéni jegyzői állás, mely az ivánkainál jóvedelem tekintetében sokkal jobb. Lellei Jánost a póstyéni nem ismerték és így körjegyzőnek nem is akarták, hanem azért Markhot az alispán mégis keresztülvitte, hogy Lellei póstyéni jegyző lett. A beavatottak tudták, hogy ez azért történt, mert Póstyénben az előbbi jegyző — Ehrenguber — idejében, nagy rendetlenségek voltak és így Markhot oda erélyes, ügyes, becsületes embert akart jegyzőnek tenni.

Lellei János a várakozásnak meg is felelt. Rendbe hozta a község dolgait. Szorgalmasan dolgozott a fürdőtelep haladásán is és így mindenkinek megelégedését, sőt elismerését és dicséretet érdemelte ki.

Hanem hát nagy baj az, ha valakinek a fia lapszerkesztő és nem tömjézi az alispán urat. Azonkívül még Steiner Gyulának látogatását is fogadja!

Kicsoda is az a Steiner Gyula! Markhot elég lelketlen volt — az igaz alkotmányvédőt — kibuktatni, kényerétől megfosztani és mégis veszedelmes ember?!

Veszedelemes, mert trónpretendens! Jól tudja Turchányi, hogy az alispáni szék neki csak pünkösdi királyság, mert az igazságnak végre is győznie kell, s akkor Turchányi kényszerül helyét Steinernek engedni át.

És Lellei János ennek a trónpretendensnek látogatását fogadja!

Steiner Gyula azonkívül vezércikkírója a Ny. F. Hírlapnak. Ha Turchányi pártjára áll a

Hírlap, akkor egy csapással két legyet ütnek! Nem támadja *Markhot* és *Turchányit* és nem jelennek meg *Steinernek* cikkei, melyek hétről-hétre újra bizonyítják, mennyire áll felette *Steiner* tudásban nemcsak a csendes *Turchányinak*, hanem a törtető *Markhotnak* is!

Az apa útján kell meghátráltatni a fiút!

Különös véletlen! *Steiner* látogatása után *Lellei János*nál vizsgálatot kellett tartani a főszolgabírónak.

Csak hogy a főszolgabíró a jegyzői hivatalt, mint mindig, úgy most is rendben levőnek találta. Nem baj! Mire való *Géczy József* a számvevő?

Ha *Thuróczy* valakit le akart mérszárolni, ráküldötte vizsgálatra *Kostydl Miklóst*, ha pedig *Markhot* kongatta meg valakinek halálharangját, *Géczy József*et küldötte ki.

Ez a recipe most is. És *Géczy József* már négy hete ül Póstyénben, vizsgálja rádiummal a jegyzői hivatalt.

A Ny. F. Hírlap még nem adta be derekát. Nagy érdeklődéssel várják a póstyéniéket, mi lesz ennek a *Turchányi-Lellei* párbajnak a vége? Ki sebesül vagy hal bele? *Turchányi, Lellei János* és dr. *Lellei Jenő* állanak a porondon. Melyik esik el? r. l.

## Nagygyűlés a vasárnapi munkaszünet érdekében.

— Saját tudósítónktól. —

E kérdésben napról-napra nagyobb hullámokat vet az országos mozgalom. Szeptember 27-én Budapesten az új városháza nagytermében tartottak a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők országos nagygyűlést, melyet a főváros legnagyobb öt egyesülete rendezett. Képviselve volt 107 városból 118 egyesület, köztük számos főnök-testület is. Legnagyobb számban képviselve volt: a pozsonyi Keresztény Kereskedők és Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete 25 taggal, még pedig 12 főnök és 13 alkalmazott.

A nyitrai tekintélyes kisebbséget *Verebély Géza* kereskedő képviselte. A nagytermet zsúfolásig töltötte meg a hallgatóság, melynek számát a megjelent hírlapírók ezerre tartották. A kiküldöttek hozzávetőleg 150,000 magánalkalmazottat képviseltek. Jelen volt még dr. Nagy Dezső országgy. képvis. is, aki határozatban megígérte, hogy a parlamentben szószólója lesz az ügynek. Az elnöklő Pfeifer Sándor, a Magántisztviselők Országos Egyesületének elnöke, szívélyesen üdvözölte a kereskedelmi miniszter kiküldöttjét dr. *Jezsovich János* min. titkárt, aki a miniszternek üdvözlését tolmácsolva, kijelentette, hogy a miniszter szíven viseli az alkalmazottak ügyét s legjobb indulattal fogja a nyújtott információk alapján a törvényjavaslatot módosítani.

A határozati javaslat indokolását *Bartha Dezső* igen ügyesen felépített előadásban végezte el. A határozati javaslathoz azután számosan hozzászóltak. Legnagyobb hatást ért el *Wollak Soma*, a K. J. E. elnöke, gyáros és nagykereskedő, aki rámutatott arra, hogy ő már 30 évvel ezelőtt küzdött és indította meg a mozgalmat a teljes vasárnapi munkaszünetért.

Felszólalt a többek között *Verebély Géza* nyitrai kereskedő is, aki különösen a visszaélésekre hívta fel a figyelmet. Indítványát, hogy a vasárnapi munkaszünet ellenőrzési jogát az új ipartörvénytervezet szerint alakítandó kereskedelmi testületek hatáskörébe utalják át, elfogadták s a f. hó 7-én a keresk. miniszteriumban megtartandó ankéten kellő megvilágításban fogják részesíteni.

Végül a vita befejezésével a nagygyűlés óriási lelkesedés és tapsviharban egyhangulag fogadta el a 36 órás teljes és általános vasárnapi munkaszünetet követelő határozati javaslatot.

Itt említjük meg, hogy az O. M. K. E.

szeptember hó 29-én tartott gyűlésén csekély többséggel (a kisebbség a teljes vasárnapi szünet mellett volt) a status quo fenntartását hozta javaslatba, a hétköznapi kárptólás nélkül s ha ez nem volna keresztülvihető — amint az, az alkalmazottakra való tekintettel nem is lesz lehetséges — akkor a teljes vasárnapi munkaszünet mellett foglal állást az O. M. K. E.

Az igazság útban van! Reflector.

## A „Nyitrai Gazdasági Egylet“ vezet!

Mindig nagy örömeinkre szolgál a nyitrai gazdasági egylet tevékenységéről dicséretet hallanunk, és magunk is a legnagyobb elismeréssel szoktunk hozzájárulni, mert közvetlen tapasztalásból tudjuk, hogy megérdemli azt.

De most különösen nagy elégtételt nyertünk — s valóban büszkék is lehetünk rá — azon siker által, melyet gazd. egyletünk a Berlinben folyó hó 10-én megnyitandó nemzetközi árpa és komló kiállítás alkalmából máris elért!

Az „OMGE“ hivatalos lapjának, a „Köztelek“-nek, szept. 30-iki számában megjelent ugyanis egy berlini levél, melyben az ottani magyar tudósító a nemzetközi árpa- és komlókiállítás előmunkálatairól adva számot, a következőket mondja:

„Vármegyénk közül Nyitra az, mely eddig a legjobb és legnagyobb gyűjteményt jelentette be, nem kevesebb mint 200 árpamintával felkísülve üvegtartányokban. A Nyitrai Gazdasági G. E. ügyvivő alelnöke, Mezey Gyula kir. tanácsos szedte össze ezt a gazdag gyűjteményt, melynek külön katalógusa lesz s mely fölé Nyitra vármegyének 2-4 m. széles és 1.8 m. magas térképe jó az árpatermesztő területek kitüntetésével és számos grafikkal, melyek becses statisztikai adatokkal szolgálnak a nézőközönségnek.

A nyitrai vármegyeyei árpák üvegtartányait lépcsőzetes állványra, a nagy térkép alá rakják. Ezzel a gyűjteménnyel a gazdasági egyesület felütést fog kelteni, mert aligha lesz a kiállításon párja. Megjegyzendő, hogy a nyitrai gazdaközönség ezenfelül 36 árpamintával szerepel s külön vidéket kap, úgy hogy a nyitrai kiállítók csak egymással fognak versenyezni s a vármegye részére biztos az aranyérem 200 márka értékben.

Már ezen a nemzetközi kiállításon a magyar vármegyék közül Nyitra az első s ezt egy lelkes ember buzgalmanak köszönheti, aki kijelentette, hogy ha már csinálunk valamit, ne immelámmal csináljuk!”

Nem vonunk le Mezey Gyulának a méltán kiemelt érdemeiből, ha megemlítjük, hogy a munkából az egyletnek ügybuzgó titkára, *Hercmanszky Imre* úr is kivette a maga részét. Éljenek!

## Ujdonságok.

**A király névnapja.** Fejedelmek hódolatától környezett ősz királyunk névünnepe a jelen évben fokozott mérvben lesz a nemzet öröm ünnepevé. Hosszú, nagyon hosszú idő óta most először tölti a Felsőhú magyar alattvalói körében ezt a napot, melynek derűjébe még visszazugárzik az imént lezajlott uralkodói látogatások fénye. A külföld fejedelmei hozhattak őszinte tiszteletet és hódolatot az agg jubilánsnak, de a hódoló szívek legdrágább gyöngyét mégis csak népeinek a szeretete hozhatja meg neki. A mai napon ez a talán igénytelen dísz, de gyöngyértékű alattvalói hódolat fog ünnepelni az Úr hajlekaiban.

A nyitrai székesegyházban reggel 9 órakor ünnepi istentisztelet fog tartatni.

**Kinevezések.** A vármegye főispánja a nezssetei állami elemi népiskola gondnokságához elnöké id. *Lelkes Zsigmond* nyug. főszolgabíró és földbirtokos nagyrippényi lakost, tagokká pedig *Bürger Bernát*, *Kucserka István* és *Mordnech Mihály* nezssetei kisbirtokosokat, továbbá *Gemeiner Jakab* nezssetei korcsmáros; — az óturaihoz elnöké *Szittyay Béla* községi jegyzőt, tagokká pedig *Grünbaum Sándor* óturai kereskedőt és *Szabados István* gyógyszerészt kinevezte.

**Az esztergomi egyházmegyéből.** Az üresedésben levő esztergomi kanonoki stallumokra mint a N. H. értesül *Hübner János* hidaskürthi, *Koperniczky Ferenc* nagyövedi esperesplebánosok és dr. *Rott Nándor* a bécsi Augustineum igazgatója nevezettek ki. *Jakabovics János* felsőszőlősi adminisztrátor, ifj. *Plathy Gyula*

érszekujvári káplán, *Rebenseifer Hubert* úrményi káplán letették a pro-synodalis vizsgát. *Ronchetti Antal* adminisztrátorra neveztetett ki *Rohóra, Zachar Ádám* segédlelkésznek küldetett *Sopor-nyára*.

**Szigorlat.** *Kubinyi Sándor* ügyvédjelölt jó sikerrel tette le a jogtudományokból a második szigorlatot a budapesti tudomány egyetemen. A törekvő fiatal ember, a ki eddig egy jó hírnevű budapesti ügyvéd irodájában dolgozott, mint értesülünk Nyitra fogja folytatni az irodai gyakorlatot dr. *Klobusiczky Károly* ügyvédnél. *Kubinyi Sándorban*, a ki az egyetemen a katolikus ifjúság társadalmi mozgalmában élénk részt vett, a nyitrai katolikus társas élet értékes fiatal erőt nyer.

**Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Veszprémi Dezső* szatmárnémeti katolikus főgymnasiumi rendes tanárt a pozsonyi katolikus főgymnasiumhoz helyezte át. *Veszprémi Dezső* néhány év előtt a nyitrai főgymnasiumnál működött, a hol ismereteinek sokoldalúságával és rokonszenves egyéniségével közkeletűségnek örvendett. Nyitrahoz egyébként rokon kötelek is fűzik, neje *Bangha Klótild* révén, a ki néhai *Bangha István* ügyvéd leánya. — A vallás és közoktatásügyi miniszter *Darnay Péter* csáktornyai állami polg. iskolai rendes tanítót ugyan ebben a minőségben a galgóczi állami polgári iskolához helyezte át.

**Gróf Wilczek Frigyesné** szül. *Latinovics Mártha* úrnő *Csillaghy György* nyug. főispánnál, mint a Nyitrai és Vidéki Keresztény Nőegyesület titkárjánál bejelentette az egyesület tagjai sorába való belépését.

**Felvételi vizsga.** *Bangha Imre* tüzérhadnagy kitűnő eredménnyel tette le Bécsben a felvételi vizsgát a tüzérszti főiskolába, mely a hadi iskolával egyenrangú kiképzést és képesítést nyújt hallgatóinak s ezenkívül még szakkereszt kiképzést a tüzérszti hadi tudományokban. A tanfolyam három évig tart s vele befejeződik a legmagasabb tiszti kvalifikáció. A fiatal hadnagy tehát, a ki melegen üdvözlünk, nagy kilátásokat nyújtó ösvényre lépett.

**Adomány.** *Bende Imre* püspök úr a nagylehotaj tűzkárosultaknak 100 koronát küldött. Fogadja Ő Excellenciája a szerencsétlenek leg-hálásabb köszönetét. *Hayek Vince* esp.-blebános.

**Állandó választmányi ülés.** Nyitrai megye állandó választmányja, folyó hó 12-én délután 3 órakor gróf *Wilczek Frigyes* főispán elnöklése alatt, a vármegyei székház irattári helyiségében, ülést tart.

**Tárgysorsjáték.** A nyitrai ker. szociális egyesület a m. kir. pénzügyminiszterium 100426i sz. engedélyével munkáslakások javára tárgysorsjátékot rendez. E célból már számos nemes szívű jövedő értékes tárgyakat adományozott az egyesületnek. Tekintve azt, hogy az egyesület a városunkban is égetően szükséges cél szolgálatában rendez a tárgysorsjátékot az egyesület tisztelettel kéri mindazokat, kik a munkások lakásügye iránt rokonszenvenvel viseltetnek, hogy a nemes célt hasonló tárgyak ajándékozásával támogatni sziveskedjenek. A sorsjegyek e hó 2-ik felében lesznek kibocsátva s a húzás 1909. március 15-én a kiküldött politikai biztos jelenlétében fog megtartatni.

**A nagysurányi szolgabírói hivatal áthelyezése.** Október hó 1-től már Érsekujvárott, mint a járás méltó központján van az érsekujvári járás szolgabírói hivatala, a hol működését már meg is kezdette.

**A nyitrai kereskedők testületének** az a kisebbsége, mely a folyó hó szeptember 6-án tartott értekezleten a teljes vasárnapi munkaszünet mellett foglalt állást, az értekezlet többségének határozata ellen (a kormányjavaslat álláspontja) kisebbségi véleményt nyújtott be. Ennek a szépen megszövegezett, tartalmas elaborátumnak egy példányát, annak szerzője *Verebély Géza* f. hó 30-án nyújtotta át *Mérey Lajos* képviselőnek, a ki a kisebbség igazságos és méltányos ügyének támogatását szíves készséggel ígérte meg. A betervezett véleményt jobbra keresztény kereskedőink irták alá, de aláírta néhány izraelita is. A közvéleménynek már eddig is megnyilvánult állásfoglalása remélni engedik, hogy a benyújtott javaslat helytelen intézkedése mellőztetni fognak s a teljes 33, illetőleg 36 órás vasárnapi munkaszünet az egész vonalon életbe lép.

**Képviselőink az udvari bálon.** A folyó hó 1-én XIII. Alfonz spanyol király és Ena királyné tiszteletére tartott udvari bálon vármegyénk képviselői közül részt vettek: Bresztyenszky Kálmán, dr. Csernoch János, dr. Fodor Kálmán, Kovács Pál, Mérey Lajos, dr. Markhot Aladár.

**Adományozás.** A földmivelésügyi miniszter a *Nagybodoki Gazdakör* részére egy 100 kötetből álló népkönyvtári könyvgyűjteményt adományozott.

**Népmozgalmi statisztika.** Nyitra város területén a folyó év július-szeptember hónapokban született 141 egyén, meghalt 120 egyén és házasságra lépett 24 pár.

**Nektár a Zoboron.** A diszét hullató vén Zoboron megkezdődött a szüret. A korai fajták birtokosai nem várták be a szüreti fő saiont, hanem már a múlt hét eleje óta tépik a kissé apró szemű, de annál sűrűbb gerezdeket. A termés mennyiségre nézve kielégítő, minőségre nézve pedig tetemesen meghaladja a gazdák várakozását. Még a szőlőhegynek harmad osztályú termőpontjain is, milyenek az Ujhegy, Alsózobor, a Szt. Orbán kápolna mögötti Arypadás 15 fokos a must. Hát még minő lesz az Aranyhegyen, vagy a Felsőzoboron! A zabori savanyu bucsák kora ugylát-szik lejárt s kezdetét veszi a nektár-éra. Az árak azonban minden valószínűség szerint jobban közelítik meg a savanyu bucsák virágkorát, a menyinyben ezidőszert még *nincs is ára* a mustnak, mint a hogy nem volt 30 év előtt szüret idején. Azért a gazdák jobban örülnének, ha savanyu borocska termelt volna, de nektár-árakkal, mint nektár bor bucsák-árakkal. Mert hát a mai pénzszűkvilágban jobb a garas, mint a nektár. De a fogyasztó közönség — óh az vigadozik. Legyen egyszer annak is jó dolga!

**Tanítóválasztás.** A farkasdi r. k. iskolaszék a lemondás útján megüresedett altanítói állásra 8 pályázó közül egyhangulag Bartha Jenőt választotta meg. Bartha kitűnőre lett képesítve, népszerűsége és szorgalma közismeretes, mivel Farkasdól született.

**Balul kiütött szüret.** Csahaj Ferenc és Ágoston 14 éves ikertestvér, nyitrai szabótanoncok, e hó 1—2. között éjjelen átmásztak a kegyesrendiek magas fallal kerített kertjébe s a magokkal hozott nagy zsákokba vigan kezdték szedni a szőlőgerezdeket. A kutyák éberségén mullott, hogy a fufangosan kieszelt szüret nem végződött eredménytel, mert a figyelmessé lett örök csakhamar elcsípték az éjjeli szüretelőket s átadták őket a rendőrségnek, természetesen azonban, hogy az édes szőlőfürtökkel mér félig meg-rakott zsákokat nem adták oda nekik a dputyba.

**Iskolásfiú bicskázása.** Veisz Ármín nyitrai 12 éves iskolásfiú, mult hó 29-én az iskolából hazamenet Schlüsler Jenő 11 éves társával összeveszett s azt bicskájával megszurta. A veszedelmes fiút saját tanítója jelentette fel a rendőrségnek.

**Előmunkálati engedély.** A m. kir. kereskedelmi miniszter Skublics József vigvári földbirtokosnak előmunkálati engedélyt adott egy a rakovicsi állomástól kiágazólag Vigvár, Nagykosztolány és Spáca községek érintésével Nagyszombat állomásig vezetendő szabványos nyomtávu vasutvonlra.

**Uj ipartelepek.** Nyitra városa területén legközelebb nagyobb állami subvenciával egy burgonya konzervgyár fog létesülni. Bár a városi ipar ilyetén emelkedésén örvedeni kellene, mégis elszomorító tény az, hogy ezen állami subvenciával létesülő ipartelep külföldi tőke produktuma s így a nemzeti vagyonosodáshoz csak kis mértékben fog hozzájárulni. — A nemrég leégett szivarkahüvelygyár is ujra berendeztetett s e hó 1-től megkezdte működését.

**Nagy háború a városi téglagyárban.** Az egykori városi téglagyárban gyakran ismétlődő verekedések kolosszalis rekordot értek el, a mult hó 30-án, a mikor a telep majdnem valamennyi munkása összegabalyodott és óriási lármá és kiabálás között általános verekedést inscenizáltak. A harc már-már véresebb kimenetelűnek égerkezett, a mikor a kivonult rendőrség véget vetett a háborúnak, a melyet csak néhány betörött orr és fej tett emlékezetessé.

**Szurkáló kocsis.** Branszky Pál és Trencsánszky Ferenc nyitrai kocsisok, mult hó 28-án a nyitrai vasuti állomás előtt összeverekedtek s a verekedés hevében Branszky kést rántott s ezzel társát a fején veszedelmesen megsebesítette.

**Hivatalos órák a pénzügyigazgatóságnál.** A nyitrai kir. pénzügyigazgatóságnál, valamint a melléje rendelt számvevőségénél a hivatalos órák folyó évi október 1-től hétköznapokon d. e. 8—12, d. u. 1/2—5 órákban, vasár- és ünnepnapokon csakis d. e. 9—11 órákban, a helybeli kir. adóhivatalnál pedig hétköznapokon d. e. 8—12, és d. u. 2—6 órákban, vasár- és ünnepnapokon csakis d. e. 9—11 órákban állapítottak meg.

**A nyitrai városmajor épülete.** Mint minden városi épület, úgy a városi major is évek óta minden javítás nélkül lévén, most már annyira rozoga állapotba jutott, hogy minden pillanatban összedüléssel fenyeget. E napokban ennek következtében az ott lévő istállóból a városi lovakat kilakoltatták. A dologban csak az az érdekes, hogy bár a városi cselédség szintén a városi majorban, teljesen rozoga, egészségtelen és túlszűfolt lakásokban lakik, ezeknek érdekében semminemű intézkedés nem történt s a városi hatóság többre becsüli az állatok, mint az emberek testi épségét.

**A belga választói jog.** Lapunk vezető helyén hivatkoztunk azokra az alapfeltételekre, melyekhez a belga parlament a választói jogosultságot, jelesen a plurális szavazati jogot kötötte. Teljesebb tájékozódás kedvéért a belgiumi választási törvény rendelkezéseit a következőkben közöljük: 1. Egy szavazata van annak a legalább is 25 éves férfinak, a ki egy községben legalább egy év óta állandóan lakik; 2. két szavazata van annak, a ki a) legalább 35 éves, nős, illetőleg özvegy, legalább egy gyermeke van s legalább 5 frank személyes állami adót fizet, vagy pedig b) a ki legalább 25 éves férfi és 200 frank értékű ingatlanul bír, vagy c) legalább 25 éves férfi és 100 frank járadékot hozó belga állampapírnak, vagy takarékpénztári betétnek a tulajdonosa, esetleg a nyugdíjpenztárból ily jövedelmet húz; 3. három szavazata van annak a férfinak, a ki a) főiskolai oklevéllel vagy magasabb középiskolai bizonyítvánnyal bír, vagy b) bizonyos, a törvényben külön meghatározott oly köz- vagy magánhivatalt tölt be — még ha képzettsége nem is olyan, mint az a) alatti feltételben foglalt — a mely magasabb értelmiséget feltételez. — Megjegyezzük még, hogy Belgiumban a pluralitás maximuma a 3 szavazat, ennél több vétuma senkinek sem lehet.

**Elmebeteg csavargó.** Szuchan József, 40 éves, cabaji illetőségű csavargó már napok óta Nyitra város utcáin kóborolt s itt különös magaviseletével a járókelők között feltűnést okozott. A hatóság végre is orvosilag vizsgáltatta meg s ekkor kiderült, hogy veszélyes elmebeteggel van dolga, miért is a vármegyei közokrházba szállította.

**Az érsekújvári ünnep.** Lapunk mult számában már közöltük az Érsekújvárott folyó hó 11-én rendezendő Rakóczy-ünnep programját. Ez a program, mint értesülünk, utólagosan azzal bővült, hogy az ünnepen este toronyzene is lesz. Tárogató-szólo és a vasuti zenekar játéka fog lehangzani a toronyból az ünneplő városra.

**A felvidéki jóléti bizottság.** Jelenítettük annak idején, hogy a földmivelésügyi minisztérium a szegény paraszt gazdák fölségelyezése céljából jóléti bizottságot alakít. Trencsén megyében Smialovszky Valér főispán közbenjárása folytán a bizottság székhelyévé Zsolna van kizemelve. Mult hó 13-án a kormány intézkedése folytán odaérkezett Ghyczy L. miniszteri számtanácsos; legközelebb pedig jön Grabovszky Miklós fogalmazó és dr. Lavotta, akik körütra fognak indulni Trencsén, Liptó és Árva megyébe.

**Az agyonkínzott leány.** A trencsénmegyei Illava községből borzalmas gonoszított híret írják nekünk. Még augusztus 3-án történt, hogy a Vág folyóból holtan fogták ki Szikora Franciska cselédleányt, aki Haas Lujza illavai asszonytól szolgált. A vizsgálat akkor öngyilkosságot állapított meg s a halottat boncolás után eltemették. A nép közt azonban az a hír terjedt el, hogy a leányt meggyilkolták, amire az illavai csendőrség ismét nyomozni kezdett s kiderítette, hogy gyilkosság történt. A cselédleányra július 30-án este rátámadt az asszonya, Haas Lujza és ráfogta, hogy ellopott egy bőgre zsirt. Ezért azután ütlegetni kezdte. A leány, aki éppen libát tömött, megsokalva a verést, föluggrott és lefogta a dühös asszony kezét. Haas Lujza erre segítségért kiabált. Oda is rohant a nála látogatóban levő Preisz Nándor kolozsvári tanuló. Ez a 15 éves fiú egy darab fát kapott föl és ütni kezdte a cselédet, aki most már futásnak eredt. A fiú a kertben utolérte és tovább verte, úgy hogy a

leány eszméletlenül összeesett. Késő este tért magához. Akkor bevászorgott a házba, hogy összeszedje a holmiját, mert most már nem akart ott maradni az asszonyánál egy percig sem. Haasné amint meglátta, megint ütni kezdte. A leány az utcára akart futni, de a fiatal Preisz Nándor utját állta, bezárta az ajtót s a sikoltozó leányt megint addig ütötte, amíg össze nem esett. Ekkor azután megijedt Haasné és Preisz Nándor is. Azt hitték, hogy agyonütötték a leányt, mert sehogysem bírták eszméletre téríteni. Az volt most már a legfőbb gondjuk, hogy a leányt el-tűntessék. Még aznap éjjel fölbérelték a velük szemben lakó Oprsal Antal csizmadia, hogy a leányt vigye el a Vág hidjára és dobja bele a vízbe. A csizmadia egy zsákban el is cipelte a még mindig eszméletlenül leányt. Halottnak hitte ő is eleinte, de a boncolás adatai azt bizonyítják, hogy mielőtt a folyóba dobta, észrevette, hogy a leány még él. Az állatias ember erre bekötötte a leány orrát és száját, azután beledobta a folyóba. A nyomozás adatai alapján a minap Haas Lujzát és Oprsal Antalt letartóztatták. A csendőrség értesítésére Kolozsváron elfogták és Puhóra kísérték a fiatal Preisz Nándort is. Mind a hárman a trencsén királyi ügyészség börtönében ülnek vizsgálati fogságban. Eleinte makacsul tagadták tettüket, de most már kezdenek megtörni a bizonyítékok súlya alatt. Haas Lujza férje, aki idegbajos ember volt, ezelőtt tiz esztendővel nyom-talanul eltűnt. A csendőrség most a férj eltűnése dolgában is megindította a nyomozást.

**Halál a kocsi alatt.** Szerencsétlen halállal mult ki Garai Jánosné farkasdi asszony. Amint vasárnap hajnalban Tardoskreddre igyekezett zöldséget elárusítani, a kocsi odamenet felborult és az 54 éves nő oly szerencsétlenül ütődött a kocsihoz, hogy szörnyet halt.

**Megdobalt vonatvezető.** Melis János vonatvezetőt mult hó 30-án, midőn a 4473. számú tehervonattal a Rolfesz-féle major mellett Nyitra felé haladt, Blacho Károly nyitrai 6 éves fiú kövel pajkosságból oly veszedelmesen megdobta, hogy a vonatvezető arcán jelentékenyen megsérült.

**Rablómerénylet az országúton.** Felsner Miksa nyitrai lakos mult hó 30-án este 8 óra tájban Darázs felől az országúton kocsi-jával haza felé tartott. Midőn a nyitrai határba ért, az országúton egy gyalog haladó férfialak, azon pillanatban, midőn a kocsi elhagyta, pisztolyból többször a kocsi után lött. A nagy sötétségben a golyók célt tévesztettek s a füle mellett süvitettek el a megrémült Felsnernek, akinek gyors vágatással sikerült a veszedelmes rabló elől megmenekülnie. A támadó nyomtalanul eltűnt a sötét éjszakában s kiletére nézve a legcsekélyebb adat sem áll rendelkezésre.

**Fővadak által okozott károk meg-térítésének kötelezettsége.** A Curia egy legutóbb felmerült eset alkalmából elvi jelentőségű döntvényként mondotta ki, hogy az 1883. évi XX. t.-c. 7. § a értelmében vadkárokért meghatározott kártérítési kötelezettség azt a birtokost vagy haszonbérlet, akinek vadászterületén a kárt okozó fővad tenyészik és a ki az ebben a körülményben jelentkező gazdasági előny élvezetere jogosult, mint az előnyynel a dolog természetere szerint kapcsolatos kötelelem, kétségkívül terheli, tekintet nélkül arra, hogy a vadászterület a fővadak kiváltásának meggátlására és így a vadállomány állandósítására alkalmas kerítéssel körülvétezt-e vagy sem?

**Katholikus népszövetségi mozgalom.** A vágbesztercei Népszövetség, melynek már eddig 250 tagja van, október 4-ére nagy népszövetségi gyűlést tervez. Szónokok lesznek Bresztyenszky Kálmán, Gyuriss Emil, Szemrecsényi György orsz. képviselők. A gyűlésen, melyre határtalan lelkesedéssel készül a polgárság, a Népszövetség végleg megalakul s megválasztja a helyi igazgatót s a csoportvezetőket.

**Hölakon (Trencsénm.) Rényi István plébános** buzgólkodására f. h. 27-én minden tekintetben fényes sikerű, impozáns népgyűlés keretében alakult meg a kath. Népszövetség. A plébánia udvarán, mely ez alkalomra nemzeti színű zászlókkal és magyar cimerekkel szépen fel volt díszítve és környékén folyt le a gyűlés, melyre összesereglett az egész vidék. A jelenvoltak száma meghaladta a háromezretet. Impozáns volt a máriatölgyesiek megjelenése, akik Horváth Géza segédlelkész vezetésere alatt a községi zenekarral és nemzeti színű zászlókkal egy csoportban érkeztek. Ott láttuk a vidék intelligenciáját úgyszólván teljes számban. Így jelen voltak: Hevera János vágziklási és Misz Rezső trencsénii esperekek, Bereghi András

Darvai János, ifj. Diera Ignác, Kuliffay Antal, Rényi István és Simoncsics János plebánosok, Horváth Géza, Ronchetti József és Zsides Gusztáv káplánok, Dr. Heinrich Adolf trencsén-teplici fürdőigazgató, Pfliegel János uradalmi tisztartó, Topler József gyógyszerész, városbíró, Chudovszky József kir. törvénysz. bír., Gőr Aladár cukorgyári főellenőr, Porubszky Lajos közs. jegyző, Bezdák János postamester, Dalmann Ferenc vendéglős, Horváth Béla segédjegyző, Gabryel Ferenc, Horváth Kornél, Sediba János, Spacsek Antal, Szülő György tanítók és még számosan. Rényi István plebános megnyitó szavai után Jánoky-Madocsnay Gyula, a kerület országgy. képviselője szót magyarul és tótul a Népszövetségről, végül Bresztenszky Kálmán orsz. képvis. tartott nagyhatású szónoklatot. A hangulat a lehető leglelkesebb volt, mit legjobban bizonyít, hogy mindjárt a helyszínen tömegesen jelentették belépésüket. Egyhangulag helyigazgatókú választották: Rényi István plebános Hólak, Horváth Géza segédlelkész Máriatölgyes és Prno Pál Nemsó részére.

**Helyesbítés.** Dr. Vragassy Vilmos úr felkért minket annak közlésére, hogy egy fizetés-képtelen beteg számára irt díjtalan orvosi rendelését, melyről az orvos úrnak lapunk f. é. szept. 20-iki számában közzétett Nyílt levelében szó volt, nem dr. Berger, hanem a mint később az önmagát helyesbítő vény átnyújtója révén kiderült, dr. Adda írta át a szegények alapja terhére.

**A sport köréből.** Az Érsekújvári Sport-Egyesület október hó 1-én kezdte meg működését a főgymnasium tornatermében. Torna órát hetenként 3-szor tartanak, és pedig hétfőn, szerdán, pénteken este 6 órától kezdve.

**A lopott aktákból.** A socialdemokratákhoz bűnös úton eljutott belügyminiszteri táblázatok szerint Nyitra megyében 3 szavazatot nyerne 4.666 egyén, ebből magyar 48.7%, német 24%, tót 27%. Két szavazattal ruházhatók fel 24.816 egyén, százalékos arány szerint: 24% magyar, 9% német, 66% tót. Az egy szavazattal felruházandók száma: 45.115, ebből magyar 17.2%, német 6.0%, tót 76%. A közvetett szavazati joggal felruházandó (analfabéta) ösválasztók száma 20.096, százalék szerint: 12% magyar, 6% német, 79% tót. Az összes szavazók száma 110.763, ebből magyar 24%, német 9.8%, tót 66%. A munkás osztályból Nyitra megyében három szavazattal bírna: 0.1%; két szavazattal 30.7%; egy szavazattal 60.7%. Az összes szavazatok közül munkás-szavazat lenne 36.1%. Trencsén megyében a három szavazattal felruházandó egyének száma 1.613, százalékos arányban: 46.1% magyar, 33.3% német, 22.5% tót. Két szavazatot bírának: 8.605-en, 8.7% magyar, 11.8% német, 79.5% tót, foglalkozásra nézve 36.5% munkás. Egy szavazat illetve meg 25.852 választót, ezek között lenne 2.3% magyar, 2.7% német, 94.9% tót, 30.7 munkás. Közvetett szavazati joggal bírna 21.397 választó, 0.7% magyar, 0.3% német, 99% tót, 35.3% munkás. A szavazók összes száma lenne: 50.050, 8.6% magyar, 8.5% német, 82.8% tót, 30% munkás.

**Honvédhuszarak otthon.** Az érsekújvári honvédhuszár századok közel egy hónapi távollét után visszaérkeztek rendes otthonukba Érsekújvárra. A fáradságtól alaposan megviselt huszárság részt vett a veszprémi királygyakorlatokon, a hol az északi hadsereghez volt beosztva. A nyalka hadfiak közmegelegedésre végeztek nehéz szolgálatukat.

**Halálos baleset.** Patyi József, 46 éves csuzi illetőségű kocsis, a ki Quitt Mór nyitrai fuvarosnál állott szolgálatban, múlt hó 28-án a Máriahegyi kőbányából követ fuvarozott. Megrakott szekerével a hegyen lefelé vigyázatlanul hajtott s a magas kocsirol a köves talajra bukott le, a hol eszméletlenül maradt fekvé. Beszállították a vármegyei kórházba, a hol rövid idő múlva szenvedett belső sérülései következtében meghalt.

**Harapós kutyák garázdálkodása.** Nyitra a legutóbbi időben napról-napra mind sűrűbben fordul elő, hogy kis gyermekeket a kutyák összemarnak. A hatósági állatorvos a bejelentett esetekben mindezeket az állatok konstataciója ugyan, hogy a harapós kutyák egészségesek voltak, ámde az ily esetekben előre nem láthatók azok a veszedelmek, a melyek az ily harapásokból származhatnak, miért is szigorúan megkövetelendő, hogy a forgalmasabb városi utcákon a kutyák csakis szájkosárral járjanak. Múlt hó 28-án Goldberger Izidor nyitrai lakos komondor kutyája Fiala Ármán 10 éves nyitrai fiút marta meg, a mely esetben szintén konstatació, hogy a kutya egészséges.

**Villanyvilágítás Nagytapolcsányban.** A villanyvilágításnak rég óta húzódo kérdését Nagytapolcsány képviselőtestülete múlt hó 16-án tartott közgyűlésében akként oldotta meg, hogy az áram a galgóci telepről vezessék, a miért a község 3000 koronával járul hozzá a telep építéséhez.

**„Ima Jeruzsálemből”.** Ilyen cím alatt valaki vallási babonaságból, vagy félrevezetési szándékból egy imát küldözget széjjel, melynek rövid tartalmában semmi hitellenes dolog nem foglaltatik, de határozottan kárhözható az imához csatolt megjegyzés: Ezen ima egy püspök által küldetett (!) és 9 helyre továbbítandó. Nem teljesítésnél szerencsétlenség, míg 3 napi szétküldésnél szerencsétlenség várhat stb. — Néhány év előtt már volt szerencsénk ilyen csodabogárhoz, melyet akkor kihajtottunk a szobánkból. Ezzel a mostanival is így kell tenni. Ilyen imádságokat a katolikus hittellem nem ismer, azok csak sületlen koponyákban fogamzanak meg.

**A vágbalparti ármentesítő társulat** folyó évi október hó 10-én délelőtt 11 órakor tartja meg Érsekújvártól a társulati szakasziródnak őszi rendes közgyűlését. A napirendre a többi közt ki van tűzve a nyitrai hidak építési költségének kiegyenlítésére szükséges 518.000 korona függő kölcsönnek az ügye.

**A gerencséri leányiskola.** Ha a nyitra — aranyosmaróthi országon a nyitrai sátor-tábor mögött emelkedő dombra feljutunk, szép földszintes új épület vonja magára figyelmünket. Az épület Gerencsér községnek a legelején van, néhány lépésnyire a falunak jobb oldali háziorától, körülbelül szemközt a templommal, melytől azt az országot választja el. A szegényes faluhöz arányitva az új épület egész kis kastélynak látszik, de magában véve is szép ház ez, mely díszére válik annak a kulturálnak, a melynek szolgálatára emeltetett. Boldogult Buzalka Antal malántai káptalani tisztartó végrendeletileg száz-ezer koronát meghaladó összeget hagyományozott egy Nyitragerencséri leányiskolára és elemi leányiskolára, kikötve egyúttal, hogy az intézet irgalmas nővérek vezetésére bízassék. A kegyetes emlékü hagyományozó a nyitrai keresztény nőegyesület menházának is jelentékeny összeget hagyott, úgy hogy az a szép vagyon, melyet iparkodó szorgalmával és takarékoságával szerzett, az ő jótékony kezén a keresztény felebaráti szeretetnek bő forrásává vált. Végrendeletének egyik szép műve, az óvoda és leányiskola immár készen áll, a vele kapcsolatos lakásba már bevonultak az új lakók, 3 irgalmas nővér s magát az iskolát is, mely múlt vasárnap, szeptember 27-én ünnepélyes felavatással adatott át rendeltetésének, már benépesítette az óvodások és elemi iskolások serege. Sziute hihetetlen, hogy ebben a kis házikós, igénytelen faluban az iskolaköteles leánygyermek száma meghaladja a 80-at. Az iskola igazgatójának, Kardoss Károly plebános úrnak, a ki sokat fáradozott a nemes ügy érdekében, úgyszintén az új tanerőknek kívánjuk, hogy fárado-

zásukat, nagy hivatású tevékenységüket tegye az Úr Isten áldásossá. A községnek pedig, mely szintén áldozott a jó cél elérésére, teljék öröme gyermekei szellemi és erkölcsi miveltetésében. Egyben övezze hála és elismerés a nagylelkű alapító emléket, a ki immár az iskola-ház kápolnája alatti sírban alusza örök álmát. — Megemlékezésre méltónak tartjuk még, hogy az új iskolát Mayer Károly építésmérnök építette, abban az előkelően egyszerű, szép stílusban, mely az ő alkotásait oly előnyösen jellemzi és ajánlja. D. K.

**A trencsényi leányiskola kápolnája.** Vettük a következő kérelmet: Isten segítségével kegyes jötevőink adományaiból sikerült felépítenünk a nagyobb méretű kápolnát, a mely után 10 esztendeje esengtünk. Istennek hála és dicsőség! Jötevőinknek pedig forró szívbeli „Isten fizesse meg!” A megdrágult építési anyag és a felemelkedett munkabérek folytán a gyűjtött összeget teljesen felemészttette a külső építkezés; a belső berendezésre nincsen fedezetünk. Újból az áldozatra készsége szívekhez fordulunk alázattal esedezve némi kegyadományért kápolnánk belső berendezésére. A kegyes adományok e címre küldendők: *Irgalmas Nővérek Intézete Trencsén.*

**Tolvaj cseléd.** Baraba Mária nyitrai illetőségű cseléd szolgálatadója, Deutsch Gyula nyitrai lakostól, e hó 2-án oly módon akart elbűcsúzni, hogy egy köteg lúdtollat, mintegy 3 kílógram súlyban elemelt. Gazdájának pauszára elfogták a bujkáló cselédet s a lopott holmit is meglették nála.

**Tűz.** Nyitrazerdahelyen szept. hó 27-én vasárnap délelőtt egy pajta a benne felhalmozott takarmánnyal elégett. Ugyanaz nap esti 9-kor Zerdahelyi Béla kastélyában a kápolna, kertészlak és magtár tetőzete lett a tűz martalékává. A kár meghaladja a 3000 koronát.

**Olcsó baromfi.** A nyitra megyei gazdasági egyesület a vármegye nyitrai és vágsselyei járása kisgazdái részére adományozott fajbaromfi becsereléséből összegyűlt circa 100 darab kakas és tyúk, továbbá 100 kacsat eladásra bocsátja. Tekintettel arra, hogy az egyesület ezen baromfi a város közönségének kedvezményes áron adja ki, egy-egy család legfeljebb 3-4 darab baromfit kaphat. A kifejldött tyúk vagy kakas ára darabonként 1 korona s az ugyancsak kifejldött kacsa ára darabonként 1.20 korona. Előjegyzéseket elfogad az egyesület Kossuth-tér 3/b szám alatt levő helyiségében folyó hó 5-én hétfőn délelőtt 8 órától 12 óráig. A baromfi f. hó 6-án ugyan-csak a jelzett helyen d. e. 11 órakor kerül kiosztásra. A baromfi ára az átvételkor készpénzben egyenlítő ki.

**Gyümölcs-csomagolás.** A gyümölcsöt úgy kell csomagolni, hogy az egész egy mozdulatlan tömeget képezzen. Ha a gyümölcs mozoghat a csomagoló tartányban, akkor az az egymáshoz ütdés folytán, avagy csak a rázkódás következtében is törődött, zuzódott lesz. Hogy a gyümölcs szorosan álljon, azt a csomagoló-anyag helyes elhelyezésével el lehet érni. A csomagoló-anyagnál

## VAJDA J. NAGY BUTORRAKTÁRA KÁRPITOS ÉS DISZITÓ NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM ALATT.

Eredeti olajfestmények jutányosan kaphatók.

Van szerencsém a t. butorvásárló közönséget értesíteni, hogy rak-táromat, egy ujonnan épült emeletes szárnynyal kibővítettem, miáltal oly nagy választékkal rendelkezem, mint bármely fővárosi kereskedő. **Kizárólag száraz anyagból és kitűnő iparosok által készített fabutoraim,** amelyek csak a **legsolidabb** kivitelben készülnek, mindennemű stílusban és színben a **legjutányosabb** árban kaphatók. — Kárpitozott butorokban a **legújabb** angol, valamint eredeti magyar újdonságokat hozom.

Tisztelt vevőimet cégem jó hírnevére bátran hivatkozva a legjobb és legmegbízhatóbb kiszolgálással biztosítom.

**VAJDA J. butorkereskedő  
kárpitos és diszító  
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM.**

is sok minden a kiváncságnak. Használják szalmát, szecskát, szénát, polyvát, töreket, fűrészport, fagyapotot, gyaluforgácsot, papirost stb. (jó a fagyapot, papiros, parafa, forgács stb.). A szalma, legyen bár tiszta és szagtalan, kevésbé megfelelő, mert kemény. A széna puhább, de szagát nem mindenki kedveli. A morzsálékos anyagok, mint a törek, szecska, fűrészpor jobban hozzáférnek a gyümölcshez, de ha a gyümölcs nincs külön selyempapírosba csomagolva, akkor annak szár-gödörbe beveszik magukat s onnan nehezen tisztíthatók ki. Az elküldésre szolgáló tartányok fe-nekét és oldalát a védő-anyagjal előzőleg ki kell bélelni. A gyümölcsöt egymás mellé és fölé sor-jában elhelyezni és pedig szorosan és minden sor fölé a védő anyagot tenni. A legfelső védő-burok, mely vastagabb a többinél, fölé jön a tető, mely az egész tartány anyagát szorosan lefogja. A szállító-edény lehetőleg könnyen kezelhető, lég-járható, kis terjedelmű és kevés súlyú legyen; de e mellett tartós, hogy az uton a gyümölcsben kár ne essék.

**Telefon.**

**Pusztagegeri.** Mind a két levelet megkaptuk, a közleményt az elsőből vettük át. Hálás köszönet!

**Alapított 1869-ben.**

**Nyitrai Népbank**  
mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecs-kéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legki-sebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű meg-bizást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

**Az igazgatóság.**

Székháza Városháztér 3. sz.

Alapított 1810.

**Aubertein és társa**  
:: Chalons S/M. ::  
francia pezsgő gyár.

Egyedüli főaktr Nyitra és és vidéke részére

**Einzinger József**  
fűszer és csemege kee-ske-dőnél, mint főraktáros ajánlja eredeti gyári árban „Fleur de Eparnay“ pezsgőt, palackját 7 koronáért.

Alapított 1810.

31. 12-14.

*Adjon  
nyitrony isegh a gyenge  
Muggi féle levelesbe.*

**VEREBÉLY GÉZA**

legnagyobb és fővárosiasan modern berendezésű úri- s női divat árúháza  
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 4. sz.  
(a Szarvas-szálloda mellett)

Legdivatosabb női őszi kosztüm és blúz kelme különlegességek. Leg-ujabb bársony és selyem cikkek. Szörme gallérok és karmanytúk feltűnő és olcsó árakban.

Őszi férfikalap ujdonságok, nyak-kendők a legfinomabb kivitelekben. Vadász sapkák, harisnyák, mellé-nyek, kabátok, keztyűk.

Előrangú cérnavászon gyártmányok, szines és fehér asztalneműek, Schroll-sifon, kitűnő pamutvásznak, női és férfi fehérneműek.

Menyasszonyi kelengyék 200 kor.-tól kezdve.

A cég 4 éves rövid fennállása óta 36 kelengyét szállított.

A cég egyedüli reklámja: a határozottan szabott, jutányos árakban, megbízható, jó minőségű árúk nyújtása.

A cikkek árai és minősége bármely versenycégével hasonlíthatók össze.

Azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

Szolid és pontos kiszolgálás!

**Gombárik István**

úri és női fodrász  
Nyitrán, Tóth Vilmos utca 11. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

**díszes úri és női fodrász-termét.**

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj-és szakálfestést, ugyszintén tyukszem-vágást jutányos áron.

**Vesz vágott és kifésült haját.**

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többit tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Vidéki megrendelések pontosan a bekül-dött hajminta szerint lelkiismeretesen, utánvét mellett eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

**WEIGL ANTAL** PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfino-mabb bel- és külföldi szövetek-ből álló raktárát, — valamint

**férfiszabó-műhelyét,**

melyben egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címá-dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

ALAPITTATOTT 1837-BEN.

M. KIR. LŐPOR ELADÁS.

**SZULOVSKY BÉLA PUSKAMŰVES**

Telefon 474. POZSONY, I., VÁSÁRTÉR I. SZ. Telefon 474.

Őfensége Frigyes főherceg és Dülmeni herceg Oroy szállítója. Kir. trvszéki megeskettett állandó fegyver szakértő. Kitüntetve: zsolnai kiállításon 1903-ban ezüst éremmel; veszprémi kiállításon 1904. évben ezüst éremmel; hőmezövásárhelyi kiállítás alkalmával 1904. arany érem; pécsi országos kiállításon 1907. nagy arany érem;

Ajánlja dús és gazdag raktárát otthon készült úgyszintén minden jól bevált külföldi fegyverekben. És pedig egy és dupla esőví Lancaster, ismétlő Browning és Winchester, sörétes fegyverekben. Egy és dupla esőví Büchsexpress, Driling és Bock. Ismétlő Mauser Mannlicher, Mannlicher Schönauer stb. golyós fegyverekben.

Lancaster kétsőví pontosan sza-bályozott fegyverek 34.— kor. följobb. Browning önműködő ismétlő 12 öbnagy-ságú fegyver gyári áron 210.— korona. Mannlicher Schönauer 6 1/2 mm., 8 mm. és 9 mm. öbnagyságban gyári áron K. 190.— ismétlő és forgó pisztolyok, szoba-fogy-verekek, nemkülömben az összes vadászati cikkek nagy választékban. — Minden minőségű és öbnagyságú bel és külföldi töltény-hüvelyek és töltött töltények.



Töltények csupán szakképzett emberekkel naponta frissen töltetnek és igen olcsón szállíttatnak.

Új fegyvereket és javításokat személyes közreműködésem alatt minden kívánt kivitelben jutányos áron készítek.

A nem nálam készült fegyverek pontosan szabályoztattnak és belövetnek, a mely jóságukért ép úgy kezeskedem, mint az általam készült fegyverekért.

Lövöldémet minden t. vevőmnek díjmentesen bocsájtom rendelkezésére. 139. 2-5.

Minden fegyverhez eredeti lövekek mellékelteknek.

Mielőtt  
személy-, jármű- v. építési  
**KÖLCSÖN**  
íránt intézkednék,  
kérjen díjtalanul prospektust  
**MELLER L. EGYED**  
BUDAPEST  
IX. Lónyay-utca 7.  
Telefon-Interrubian  
46-31.

**Legmegbízhatóbb cég!**

Kitüntette az Országos Ipar-  
egyesület nagy ezüst érmével.

**SULGAN ANDRÁS**

42. 35-52. CIPÉSZ  
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives  
figyelmébe modern berendezésű

**nagy cipőraktárát**

Továbbá ajánlja **felsőréssz ké-  
szítményeit és bőrkereske-  
dését** a t. cipésmester urak figyel-  
mébe. Raktáron tart legjobb bel- és  
külföldi bőröket: angol bagaria, chev-  
reaux, box és borjubört stb., vala-  
mint az összes cipész kellékeket.  
Mérték utáni felsőrész kidoldozá-  
sára különös gond fordítatik. ۞  
Vidéki megrendeléseket gyors és pon-  
tos kiszolgálás mellett eszközöl nagy-  
ban és kicsinyben. Érzékeny hibás nő-  
vesű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

**Legmegbízhatóbb cég!**



**Legfinomabb  
hegyi ojtvány  
csemege  
szőlőt**

francia fajokban,  
édeset és szagosat,

5 kilós kosarakban,  
gondosan csomagolva minden posta-állomásra  
**mérsékelt áron szállítok,**  
valamint **üres szőlőkosarak** is  
nálam beszerezhetők.

Válo-  
gatott **nemes alma**

Egy kilónként 14 krajcár.

**PÉCS EDE,**

fűszer, csemege, bor és ásványvízkereskedő

135. 5-5.

**NYITRÁN.**

**Szabó Imre temetkezési vállalata Nyitrán.**

Üzleti helyiség: Hid-utca 1. sz. — Lakás: Hid-utca 2. sz. (saját ház).

Telefon szám 57.



138. 3-10.

**Diszes üveges gyáskocsi.**

Mindenkor nagy választék **sirkoszorokban, szalagokban** igen jutányos áron.

**SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG**

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 20-52.

Ezen jelzésen ismer-  
hetők fel azon üzle-  
tek, a melyekben a  
**SINGER-varró-  
gépek** árusítatnak.



Ezen jelzésen ismer-  
hetők fel azon üzle-  
tek, a melyekben a  
**SINGER-varró-  
gépek** árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más  
kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánltatnak. Miután mi gépünket  
soh'sem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer”  
gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek,  
melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

Alapított  
1897-ben.



Alapított  
1897-ben.

165. 46-52.

**Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.**

**Óvakodjunk a molyoktól!**

**Óvakodjunk a molyoktól!**

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol  
**szőrme árúinkat,** a nyári idény alatt, **moly kár ellen meg-  
óvhatjuk,** és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

**FELTÜNŐ UJDONSÁG!**

**Delice**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó  
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

**SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.**